

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

Kannatamme esityksen lähtökohtaa, että valmiuslain yleistä varautumisvelvollisuutta ei sovelleta yksityisten yritysten varautumiseen muilta kuin siltä osin, jos yrityksellä on julkisia hallintotehtäviä. Myös meidän mielestämme on tarkoituksenmukaista, että yksityisen sektorin kriittisten toimijoiden varautumista vahvistetaan ensisijaisesti toimialakohtaisen erityislainsäädännön, ja useampia toimialoja koskevan lainsäädännön osalta etenkin CER-direktiivin täytäntöönpanon, kautta.

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

-

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Säännösehdotusten yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että luvun säännösten varautumisvelvollisuudet on tarkoitettu sovellettavaksi yhdessä sektorikohtaisten varautumisvelvollisuutta koskevien säännösten kanssa toisiaan täydentävinä. Tämä on ymmärrettävää, mutta mielestämme perusteluissa tulisi todeta myös, että jos joltain osin näiden välillä on ristiriitaa, sektorikohtainen varautumissäännös tulee erityislain luonteisena sovellettavaksi normaalien laintulkintasääntöjen mukaisesti.

6 §:n 3 momentin osalta s. 202 todetaan, että "varautumisvelvollisen olisi varmistettava pykälän 1 momentissa säädettyjen velvoitteiden asianmukainen toteutuminen myös hankkiessaan lakiin perustuvien tehtäviensä hoitamista tukevia palveluita yksityisiltä yhteisöiltä. Säännöksen tarkoituksena olisi saattaa näin myös ostopalvelutilanteet varautumisvelvollisuuden piiriin". Väärinkäsitysten välttämiseksi ja käytännön yhdenmukaistamiseksi ehdotamme, että perusteluihin lisätään maininta siitä, että sopimuksissa ei olisi riittävää epätarkasti viitata valmiuslain varautumisvelvollisuuteen, vaan nimenomaisesti kertoa, mitä varautumisvelvollisuus käytännössä ja riittävän yksityiskohtaisesti sopimuskumppanilta edellyttää. Tämä johtuu siitä, että palvelujen ulkoistamisella ei voi välttää varautumisvelvollisuutta ja näin ollen sen määrittelyn, mikä katsotaan riittäväksi varautumiseksi, tulee näissäkin tilanteissa jäädä ulkoistajan määriteltäväksi. Tämä on tärkeää myös siitä syystä, että sopimusvelvoitteilla on hintavaikutus ja vain määrittelemällä velvoite riittävän tarkasti, sille voidaan määritellä molempien osapuolten kannalta oikeudenmukainen markkinahinta. Näissä asioissa on ollut julkisten toimijoiden ulkoistus- ja palvelusopimuksissa merkittävästi kehitettävää.

ETL pitää kannatettavana että varautumisvelvollisten tahojen on myös laadittava tarvittavat varautumissuunnitelmat, viestintä ja tunnistettava keskeytykset tahot yhteydenpidolle, sekä harjoitettava näitä. Niiltä osin kuin suunnitelmat koskevat suoraan tai epäsuoraan elinkeinoelämää, tulee elinkeinoelämän myös saada mahdollisuus osallistua harjoitteluun, soveltuvin osin, jotta yhteistoiminta voidaan käytännössä toteuttaa ja koe ponnistaa. Tämä on syytä nimenomaisesti todeta.

Tilannekuvan osalta on tärkeää huomata että ministeriöiden ja valtioneuvoston kanslian lisäksi myös yritykset ja kansalaiset tarvitsevat tilannekuvaa, jotta voivat toimia mahdollisimman tehokkaasti poikkeavissa tilanteissa. ETL ehdottaa lisättäväksi: Tilannekuvaa on myös jaettava elinkeinoelämän käyttöön.

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

-

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

-

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

-

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

ETL pitää kannatettavana että valmiuslain soveltamisen vaikutuksia elinkeinoelämälle ja kansalaisille tulee arvioida välittömästi, ja että ryhdytään toimenpiteisiin joilla lain vaikutuksia pyritään lieventämään ja hyvittämään.

Uudistuksessa on myös välttämätöntä varmistaa valmiuslain ja sitovan EU-sääntelyn välinen yhteensopivuus. Laissa tulisi antaa yleisesti ja tarvittaessa myös toimialoittain / asiakokonaisuuksittain selkeä tulkinta sii-tä, millä tavoin kansallinen poikkeuslaki suhtautuu sitovaan EU-sääntelyyn.

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

31 § ETL pitää kannatettavana kirjausta: Elinkeinonharjoittajalle voidaan asettaa vain sellaisia velvoitteita, joita se pystyy kohtuudella noudattamaan. On myös huomioitava, että elinkeinoelämää koskevat velvoitteet koskevat ensisijaisesti yrityksiä, ja ne eivät velvoita sen työntekijöitä samassa määrin.

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

41 § Palvelussuhteen ehdoista poikkeaminen. ETL tulkitsee että tätä kohtaa sovelletaan ensisijaisesti viranomaisiin, mutta alla olevat kohdat avaavat mahdollisuuden soveltaa sitä myös elinkeinonharjoittajiin, joista 16) CER ja NIS2 velvollisiin ja 17) mikä tahansa yritys. Mikäli kohta ei koske elinkeinonharjoittajia, ml. NIS2 ja CER velvoitetut, tulisi se kirjata selkeästi.

16)

muussa varautumisvelvollisessa, jos se on välttämätöntä sen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi poikkeusolojen aikana;

17)

muussa yhtiössä, jos se on välttämätöntä tämän lain toimivaltuuksien täytäntöönpanosta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi.

Kaiken kaikkiaan katsomme, että lakiesityksen 41 §:ssä säädetyt poikkeukset tulisi säätää sekä niiden piiriin kuuluvien palvelussuhteen ehtojen että niihin oikeutettujen tahojen osalta niin laajoiksi, että ne kattavat kaikki mahdollisesti esiin tulevat tarpeet eri poikkeusoloissa. Koska poikkeamisten laajuus määritellään joka tapauksessa aina tarkemmin käyttöönotto- ja soveltamisasetuksissa sen perusteella, minkä tyyppisestä poikkeustilanteesta on kyse, poikkeusten perusteettomaan käyttämiseen liittyvää vaaraa ei ole.

43 § Irtisanomisajan pidentäminen. ETL tulkitsee että tätä kohtaa sovelletaan ensisijaisesti viranomaisiin, mutta alla olevat kohdat avaavat mahdollisuuden soveltaa sitä myös elinkeinonharjoittajiin, joista 16) CER ja NIS2 velvollisiin ja 17) mikä tahansa yritys. Mikäli kohta ei koske elinkeinonharjoittajia, ml. NIS2 ja CER velvoitetut, tulisi se kirjata selkeästi.

16)

muussa varautumisvelvollisessa, jos se on välttämätöntä sen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi poikkeusolojen aikana;

17)

muussa yhtiössä, jos se on välttämätöntä tämän lain toimivaltuuksien täytäntöönpanosta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi.

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

51§ Selkeyden vuoksi, ja elinkeinoelämän varautumista vahvistaen, tässä kohtaa olisi toivottavaa selkeyttää koskeeko työvelvollisuuden ulkopuolelle jääminen VAP-henkilöitä.

”4) henkilölle, joka muutoin toimii valtioneuvoston asetuksella määritellyssä työssä tai tehtävässä, joka on välttämätöntä tämän lain tarkoituksen kannalta poikkeusoloissa”. Tuleeko tämä kohta ymmärtää laajassa merkityksessä, eli että vapautus voi koskea mitä tahansa ammattia, alaa tai aluetta joka sillä hetkellä koetaan tärkeäksi vapauttaa muihin tehtäviin?

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

61 § ETL esittää että kiinteistöjen osalta huomioidaan elintarviketuotannon ja jakelun jatkuvuus sekä muiden kriittisten toimintojen jatkuvuuden tarpeet. Tällaiset kiinteistöt tulee rauhoittaa niiden ensisijaiseen käyttöön.

Huomautamme tässä yhteydessä, että Suomessa on vuoden 2010 aluehallintouudistuksesta lähtien ollut ratkaisematta, miten rauhan aikana huolehditaan tilavarauksista ajoneuvo- ja henkilövarausten tapaan. Suomessa oli aiemmin järjestelmä, jossa kriittiset toimijat säännöllisesti päivittivät omat tilatarpeensa ja näin jo normaaliaikana ratkaistiin mahdolliset kilpailevien tarpeiden ristiriidat. On välttämätöntä, että järjestelmä palautetaan uudelleen käyttöön. Ei ole kenenkään etu, että esim. Puolustusvoimat tekee normaaliaikoina suunnitelmia myös kriittisten toimijoiden toiminnalle tarpeellisten kiinteistöjen käytöstä sodan ajan tarpeisiin, mutta kriittisillä toimijoilla itsellään ei ole suunnitelmista tietoa ja on riski, että asia tulisi ilmi vasta valmiutta kohotettaessa ja näin vaarantaisi joko sotilaallisen toiminnan tai kriittisten toimijan toiminnan vaarantaen yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen jatkuvuuden.

62 § Liikkumis- ja oleskelurajoitukset ETL esittää että liikkumisrajoitusten osalta pyritään huomioimaan myös laaja elintarvikelogistiikka, jonka on toimittava keskeytyksettä.

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

88-89 § Välttämättömien hyödykkeiden ja palveluiden saatavuuden turvaaminen tietyille viranomaisille ja elinkeinonharjoittajille (B2B markkinoita koskevat pykälät, huom ensisijaisuus suhteessa kuluttajien säännöstelyyn). ETL katsoo että pykälän käyttöönotto edellyttää merkittävää tietämystä markkinoiden dynamiikasta, arvoketjuista ja ostoluparosessin onnistumisesta. Ostolupakäytäntöjen suunnittelu ja harjoittelu nykyisen valmiuslain alla on osoittautunut erittäin vaikeaksi eikä niiden onnistumista ole voitu osoittaa. Jopa niin vaikeiksi etteivät valtuutetut viranomaiset ole halunneet siihen ryhtyä. Mikäli tämä pykälä halutaan säilyttää, tulisi viranomaiset myös velvoittaa tekemään tarvittavat varautumissuunnitelmat, seurata niiden edistymistä ja harjoitella niitä elinkeinoelämän kanssa jotta sen toimivuus voidaan osoittaa. Pykälän käyttöönoton seuraukset ovat sitä hallitsemattomampia mitä suurempana yllätyksenä se markkinalle tulee ja mitä suuremmalla kiireellä se mahdollisen kriisin hetkellä valmistellaan. Ostolupaprosessin tulee myös olla siinä määrin tasapuolinen että niin elinkeinoelämän toimivuuden kuin välttämättömän viranomaistoiminnan tarpeet tulevat huomioiduksi. Ostolupa tulisi olla joustava ja yleisellä tasolla, esimerkiksi se myönnettäisiin perustelulla: ”ihmisille valmistettua ruokaa kotimarkkinalle”, jolloin markkinalla säilyisi tarvittava jousto ja selkeys.

Vaihtoehtoisesti ostolupia voitaisiin keskittää, esimerkiksi ennalta määritellyille kriittisille toimijoille jolloin resursseja voitaisiin kohdentaa. Erityisesti tilanteissa, joissa usean resurssin saatavuus on rajoittunut, ja sitä säännellään, on tarkoituksenmukaista huolehtia että resursseja osataan koordinoitusti kohdentaa samoille, keskeisiksi todetuille toimijoille.

90 § Kulutushyödykkeiden riittävyyden turvaaminen

ETL katsoo että rajoitukset ja kiintiöt tulisi ensisijaisesti olla elinkeinonharjoittajien itsensä säänneltävissä, jotta mahdollisesti muuttuva tilanne, alueelliset erot, tai kuluttajien äkilliset käytökset saadaan huomioitua.

91 § Kulutushyödykkeiden hintasääntely

ETL katsoo että hintasääntelyssä täytyy huomioida tuotantokustannusten lisäksi myös se mahdollisuus että liian tiukka sääntely johtaa siihen että tuotetta ei enää tuoteta markkinalle vaan ne resurssit suuntautuvat muualle.

92 § Ulkomaankauppaan kohdistuvat toimenpiteet

ETL katsoo että ulkomaan kauppa tulisi nähdä myös mahdollisuutena, eli vienti voi tarjota kansakunnalla arvokasta valuutta ja tukea liittolaisten pärjäämistä. Ulkomailla toimivat arvoketjut palvelevat myös Suomen etua. Tuonnin rajoittamista tulisi harjoittaa erittäin harkitusti, tai jopa välttää täysin.

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

ETL katsoo että varhaiskasvatuksen ja peruskoulun keskeyttäminen, voi johtaa itsessään merkittäviin häiriöihin yhteiskunnassa, kuten huoltajien poisjääntiin elinkeinoelämän ja viranomaistoiminnan kannalta välttämättömästä työstä. Tämän vuoksi palvelun keskeyttäminen tulee nähdä äärimmäisenä valmiuskeinona.

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

110 § Rahoitus- ja maksuvälineitä koskevat toimet ETL katsoo että elintarvikkeiden tuotanto, siihen liittyvät hankinnat ja toimitukset niin kotimarkkinalla kuin kansainvälisillä markkinoilla ovat osa välttämätöntä toimintaa ja että niitä ei tulisi rajoittaa.

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kieltä) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

124-125 § Polttoaineiden säännöstely

ETL katsoo että pykälän käyttöönotto edellyttää merkittävää tietämystä markkinoiden dynamiikasta, arvoketjuista ja ostolupaprosessin onnistumisesta. Ostolupakäytäntöjen suunnittelu ja harjoittelu nykyisen valmiuslain alla on osoittautunut erittäin vaikeaksi eikä niiden onnistumista ole voitu osoittaa. Jopa niin vaikeiksi etteivät valtuutetut viranomaiset ole halunneet siihen ryhtyä. Mikäli tämä pykälä halutaan säilyttää, tulisi viranomaiset myös velvoittaa tekemään tarvittavat varautumissuunnitelmat, seurata niiden edistymistä ja harjoitella niitä elinkeinoelämän kanssa jotta sen toimivuus voidaan osoittaa. Pykälän käyttöönoton seuraukset ovat sitä hallitsemattomampia mitä suurempana yllätyksenä se markkinalle tulee ja mitä suuremmalla kiireellä se mahdollisen kriisin hetkellä valmistellaan. Ostolupaprosessin tulee myös olla siinä määrin tasapuolinen että niin elinkeinoelämän toimivuuden kuin välttämättömän viranomaistoiminnan tarpeet tulevat huomioituksi. Ostolupa tulisi olla joustava ja yleisellä tasolla, esimerkiksi se myönnettäisiin perustelulla: ”elinkeinoelämän harjoittajalle joka valmistaa ihmisille valmistettua ruokaa kotimarkkinalle”, jolloin markkinalla säilyisi tarvittava jousto ja selkeys.

Vaihtoehtoisesti ostolupia voitaisiin keskittää, esimerkiksi ennalta määritellyille kriittisille toimijoille jolloin resursseja voitaisiin kohdentaa. Erityisesti tilanteissa, joissa usean resurssin saatavuus on

rajoittunut, ja sitä säännellään, on tarkoituksenmukaista huolehtia että resursseja osataan koordinoitusti kohdentaa samoille, keskeisiksi todetuille toimijoille.

129 § Loppukäyttäjän sähköntoimituksen jaksoitetut keskeytykset kulutuskiintiön ylittämisen johdosta ”Verkonhaltijan on ilmoitettava tekstiviestitse sähköntoimituksen keskeytyksen uhasta. kun kulutuskiintiöstä on käytetty 90 prosenttia” ETL pitää kannatettavana että sähkönkäyttäjää varoitetaan etukäteen mahdollisista katkoksista.

131 § Vesihuollon turvaaminen

4) momentissa säädettäisiin kokonaan uudesta toimivaltuudesta. Kohdan mukaan maa- ja metsätalousministeriö voisi velvoittaa elintarviketeollisuuden yrityksen kohdentamaan tuotantoaan väestön välttämättömän talousveden saannin varmistamiseksi. Toimivaltuus mahdollistaisi sen, että esimerkiksi virvoitusjuomateollisuuden yrityksiä tai mehujuomien tai maitojen valmistajia voitaisiin velvoittaa pakkaamaan juomavettä kuluttajakäyttöön. Toimivaltuus voisi olla välttämätön esimerkiksi tilanteissa, joissa pakattu vesi loppuu muutoin markkinoilta. Pykälässä ei säädettäisi tuotteiden myyntiin tai jakeluun liittyvistä seikoista, jotka määräytyvät normaaliolojen lainsäädännön mukaisesti. Velvoite ei ole sidottu yrityksen ydinliiketoimintaan, tai osaamiseen, ja poikkeaa merkittävästi normaalista varautumisajattelusta, jossa hyödynnetään olemassa olevia kyvykkyyksiä. Taloudelliset, sopimukselliset ja vastuuriskit jäävät täysin avoimiksi. Lisäksi on huomioitava että kyseinen kapasiteetti saattaa olla jo sidottuna sen varsinaiseen käyttöön, joka palvelee väestön ja viranomaisten välttämätöntä ruoan saantia. ETL esittää että valmiuslain mukaisessa ohjauksessa ei lähdetä viranomaisvetoisesta tuotannon ohjaamisesta jossa puututaan valmistettaviin tuotteisiin, vaan enneminkin niin että pyritään ylläpitämään ja nostamaan tuotannon kapasiteettia ja ohjaamaan raaka-aineita niihin laitoksiin jotka sitä voivat ottaa vastaan. Esimerkiksi Huoltovarmuusorganisaatiossa on pidemmälle vietyä yrityslähtöistä tuotannon suunnittelua, jota ei pidä hankaloittaa muulla, tuotekohtaisella ohjauksella.

Vesihuollon turvaamista koskevissa tilanteissa on myös varmistettava että annettavat velvoitteet ovat toteutettavissa käytettävissä olevin työaika – ja työsuhteopoikkeuksien.

18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

mm ”2) asettamaan toiminnassaan etusijalle väestön elintarvikehuoltoa tai terveyttä turvaava toiminto;”

”velvoittaa elintarvikealan toimijan, jolla on hyväksytty tai rekisteröity elintarvikehuoneisto, rehualan toimijan tai eläimistä saatavia sivutuotteita käsittelevän laitoksen:

” 3) ottamaan vastaan eläimiä taikka maatalouden alkutuotannon tuotteita ja sivutuotteita” ETL esittää että muilta osin toiminta on silti markkinaehtoista ja että osapuolet voivat sopia esimerkiksi hinnoista ja toimitusehdoista keskenään.

ETL pitää kannatettavana että valmiuslain ohjauksessa ei lähdetä viranomaisvetoisesta tuotannon ohjaamisesta jossa puututaan valmistettaviin tuotteisiin, vaan enneminkin niin että pyritään ylläpitämään ja nostamaan tuotannon kapasiteettia ja ohjaamaan raaka-aineita niihin laitoksiin jotka sitä voivat ottaa vastaan. Esimerkiksi Huoltovarmuusorganisaatiossa on pidemmälle vietyä yrityslähtöistä tuotannon suunnittelua, jota ei pidä hankaloittaa muulla, tuotekohtaisella ohjauksella.

Elintarvikehuollon turvaamista koskevissa tilanteissa on myös varmistettava että 138 §:n nojalla annettavat velvoitteet ovat toteutettavissa käytettävissä olevin työaika – ja työsuhdepoikkeuksin.

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:

-

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

145 §:

Painotamme ehdotuksessa todettua siitä, että uhkasakkoa asetettaessa ja maksuun määrättäessä tulee huomioida, että velvoitetulla tulee toisaalta olla tosiasiallinen mahdollisuus täyttää velvoitteensa. Ellei sillä ole siihen tosiasiallista mahdollisuutta, ei uhkasakkoa tule määrätä, eikä panna maksuun.

146 §:

Kriittisten kohteiden haltijoille tulee määritellä mekanismi, jossa voidaan selvittää, voisivatko ne saada viranomaisten tukea kohteen suojaamiseen sotilaallisen uhan tai hyökkäyksen tilanteessa. Yksityinen toimija ei itse suoraan voi pyytää virka-apua, koska se on määritelty viranomaisen oikeudeksi ja pyyntö kohdistuu toiseen viranomaiseen.

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

154–155 §:

Pidämme kohtuuttomana, että haltuun otetun omaisuuden aiheuttamia tulonmenetyksiä ei korvattaisi. Kyseessä voisivat usein olla keskeiset, elinkeinotoimintaan tarvittavat laitteet tai välineet, ja niiden poisottaminen ymmärrettävästi usein tarkoittaisi jopa koko elinkeinotoiminnan päättymistä tai ainakin sen merkittävää häiriintymistä. Myös näistä vaikutuksista tulisi maksaa kohtuullinen korvaus.

156 §:

Mielestämme viittaus vain lain 57, 58 ja 61 §:ien tilanteisiin elinkeinotoiminnan estymisestä aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi on liian kapea ja riittämätön. Myös muut ehdotetut tilanteet

voivat johtaa samankaltaiseen tilanteeseen, jossa elinkeinotoiminnan jatkaminen estyy. Myös ne tulisi korvata.

157 §:ssä esitetään, että "Elinkeinonharjoittajalla, joka velvoitetaan tämän lain 59, 70, 79 tai 81 §:n nojalla suorittamaan viranomaisen yksilöimä palvelu, on oikeus saada valtion varoista korvaus palvelun suorittamisesta aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista. Mietinnön mukaan "valtion korvausvastuu koskisi lisäksi sellaisia toimivaltuuksia, joiden osalta taloudellisten menetysten korvaamisella samalla turvataan itse toimivaltuuden tehokasta täytäntöönpanoa ja näin poikkeusolojen tehokasta hallintaa. Käytännössä tällaisia ovat palvelun suorittamisvelvollisuutta merkitsevät toimivaltuudet, joiden osalta korvauksella osaltaan varmistetaan, että velvoitettu yritys myös tosiasiallisesti pystyy suorittamaan siltä edellytetyn ja poikkeusolojen hallinnan kannalta välttämättömän palvelun." Esitetty valtion korvausvastuu on aivan liian kapea. Yllä kerrotulla perusteella tulisi päätyä korvaamaan kohtuullisia kustannuksia myös monelle muulle alalle kuin mainituissa neljässä säännöksessä tarkoitetuille.

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

-

Säätämisyjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

-

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

-

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

-

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

-

Alaluusua Eero
Elintarviketeollisuusliitto ry